

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх. №	49-354-06-809	
Дата	19	06 2023 г.

15 27
X

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на иновациите и растежа

Изх. № 02-02-12-1
Дата 13.06.2023

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ

ДО
Г-ЖА ДЕНИЦА СИМЕОНОВА
НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ОТ ПГ ПП-ДБ

На Вх. №49-354-06-809/13.06.2023 г.

ПИСМЕН ОТГОВОР НА ВЪПРОС

ОТНОСНО: Постъпило искане за предоставяне на отговор на парламентарен въпрос за сътрудничество и кандидатура на България за членство в Европейската космическа агенция (ЕКА)

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СИМЕОНОВА,

Във връзка с постъпило в Министерството на иновациите и растежа искане за предоставяне на отговор на парламентарен въпрос относно сътрудничество и кандидатура на България за членство в Европейската космическа агенция (ЕКА) с Вх. № 02-02-12/13.06.2023 г., предоставям следната информация:

Република България изпълнява споразумения за сътрудничество с Европейската космическа агенция (ЕКА) със статут на Европейска кооперираща държава, като първото от тях е подписано на 8 април 2015 г. и влязло в сила на 4 февруари 2016 г., а второто е подписано на 15 февруари 2022 г. въз основа на Решение № 71 на Министерския съвет и е

ратифицирано със Закон за ратифициране на Споразумението за европейска кооперираща държава между правителството на Република България и Европейската космическа агенция, приет от 47-ото Народно събрание на 8 юни 2022 г. и публикуван в Държавен вестник, брой 45 от дата 17 Юни 2022 г.

Целта на Споразуменията е да се повиши готовността на българския космически сектор за пълноценно участие в космическите дейности и инициативи на Европейския съюз в усвояването на космоса, изпълнявани от Европейската космическа агенция, както и за прилагането на космическите технологии в държавите членки и подготовка на България за бъдещо пълноправно членство в агенцията. Освен това, участието на България в Споразумението осигурява и достъп до младежките програми на ЕКА за магистри и стипендианти, както и възможност за участие във взаимния обмен на експерти, научна и техническа информация, данни и стоки от взаимен интерес, в областта на космическата наука, технологиите и приложенията.

Изпълнението на Споразумението е обвързано с Харта по Плана за европейска кооперираща държава (ПЕКД), подписана на 14 юни 2022 г. в гр. Нордвик, Нидерландия, която е неразделна част от Споразумението и съдържаща клаузи по неговото изпълнение като: финансово участие, продължаване изпълнението на текущите проекти, провеждане на тръжни процедури, увеличаване на ангажиментите на страните по договора, с цел предоставяне на повече възможности за участие на българските фирми и научни организации в програмите на ЕКА за ускоряване на процеса на преминаване на България към асоциирано членство в ЕКА.

До момента финансовият ангажимент на България се определя въз основа на минималния праг за участие в ПЕКД възлизаш на 1 милион евро на година спрямо икономическите условия към 2001 година, според правилата приети в ЕКА.

Съгласно правилата на ЕКА, в съответствие с подписаното Споразумение за Европейска кооперираща държава (ЕКД) и Хартата по плана за ЕКД в рамките на петгодишен период, България заплаща дължимата годишна вноска в три последователни плащания, като за 2023 г. финансовият ангажимент на България се равнява на сума, изчислена от ЕКА на 1 497 846,09 евро, с левова равностойност 2 929 532,32 лв.

С новоподписаното на 15 февруари 2022 г. Споразумение се продължава съвместната работа с ЕКА за развитие на устойчивостта и конкурентоспособността на българските предприятия в космическия сектор, както и за съхраняване на научния

потенциал, като е заложена принципна възможност за увеличаване на финансовия принос на България и разширяване на дейностите и ангажиментите на страните.

По време на периода на изпълнение на Споразумението ще бъде извършен междинен преглед на успеваемостта, въз основа на който България ще има възможност да премине към асоциирано членство преди края на петгодишния период на програмата, в случай че българското участие и изпълнението на проектите са достигнали необходимото ниво на развитие.

По време на официални преговори и събития България нееднократно е заявявала амбицията си за увеличаване на годишната вноска към Агенцията, включително и на Съвета на министрите на ЕКА, проведена през ноември 2022 г. По този начин ще се създаде мотивираща среда и ще се увеличат възможностите за участие на българските фирми и научни организации в програмите и дейностите на ЕКА, както и ще се ускори процесът за преминаване към следващ етап на сътрудничество между България в ЕКА - Асоциирано членство и по-специално чрез:

1. **Достъп на България до повече програми на ЕКА, участието в които не се покрива от минималния членски внос, с който България се включва в сътрудничеството към този момент.** Такива са Научната програма и програмата за Телекомуникации. При заявка на страната за повишаване на членски внос, могат да стартират преговори за включване и в други програми на Агенцията¹.

2. **Обявяване на позицията за Индустиален координатор под пряко ръководство на ЕКА за подпомагане изготвянето на проектните предложения на представители на бизнеса, което е важна стъпка, допринасяща за повишаване на качеството на българските проектни предложения и повишаване на тяхната успеваемост.**² Констатирана слабост от доклада на ЕКА, оценяващ изпълнението на предходния период е **недостатъчното участие на индустрията, като само 35% от одобрените за финансиране проекти са представени от бизнеса.** Особена нужда от подкрепа имат стартиращите предприятия и spin-off.

3. **Увеличаване броя на предприятията и научните организации, подаващи проектни предложения, както и реализиране на повече проекти на годишна база.**

---

¹ Практика на ЕКА е създаването на инкубатори към съответната програма, в подкрепа развитието на конкурентоспособна индустриална среда.

² Практика в държавите преминали вече към Асоциирано членство, като: Словакия, Литва и Латвия, чиято основна задача е подготовката на фирми за кандидатстване, тъй като част от проектните предложения не достигат необходимото високо качество за финансиране.

4. Договаряне на по-високи тавани за TRL (Technology Readiness Level) на съответните сегменти за финансиране в тръжните процедури, което ще привлече компании с по-голям капацитет.

5. Не на последното място, увеличеният членски внос на България в ЕКА ще се върне към страната и обществото под формата на успешно реализирани проекти.

В допълнение, Ви информирам, че през последните години са проведени осем тръжни процедури за България, от които са постъпили 130 проектни предложения и са сключени 43 договора с изпълнителите на одобрените проекти. Средна стойност на финансираните на проекти е 138 хиляди евро. Използваният бюджет за реализирането на българските космически проекти е 7,335,069 млн. евро.

В резултат на участието на България по ПЕКД, реализираните български проекти допринесоха за:

- предоставяне на информация от апаратурата на борда на спътника Екзо Марс, достъпна, както за цялата научна общност, така и за планетарната база на Европейския съюз;
- проектиране на система за наблюдения на големи хидроенергийни резервоари /язовири/, която може да предоставя решения в полза на държавата;
- космическата оранжерия, която ще пресъздава специфичните условия на околната среда за отглеждане на растения в космически условия;
- решения относно качеството на атмосферния въздух в градска среда, радиолокация на данни, отчитаща позиционирането на плаващи обекти в морска среда;
- изграждане на модели за разработване микробното разграждане на отпадъци, модули за космическа храна за екипажи, наблюдение на селскостопански и горски площи, захранващи системи от наносателити и др.

На 3 и 4 април 2023 г. Министерството на иновациите и растежа и Европейската космическа агенция проведоха Информационна сесия за възможностите за участие на български компании и научни организации в Деветата тръжна процедура на ЕКА за България.

Деветата тръжна процедура отвори за кандидатстване на 24 април 2023 г., а крайният срок за подаване на проектни предложения на електронната страница на ЕКА беше обявен на 16 юни 2023 г. Тя е насочена към следните категории дейности: Космическа наука; Научни изследвания и приложения; Телекомуникации; Микрогравитационни изследвания; Инженеринг и експлоатация на наземния сегмент.

Предвид гореизложеното, Министерството на иновациите и растежа (МИР) заложи в предложението за проектобюджет прогнозни стойности за поетапно увеличаване на членския внос по години, както следва:

- За 2023 г. – 2 000 000 евро;
- За 2024 г. – 2 500 000 евро;
- За 2025 г. – 3 000 000 евро.

Чрез завишаване финансовото си участие в ЕКА, България ще предприеме действия за реализиране на гореспоменатите мерки с цел ускоряване процеса на преминаване към Асоциирано членство.

С уважение,

МИЛЕНА СТОЙЧЕВА

Министър на иновациите и растежа

